

สารบัญ

คำนำ

8

บทนำ

12

ภาค 1 : สภาพลักษณะทางนิเวศน์
บทบาทและความสำคัญของป่าเบญจกาม

ความหลากหลายของระบบนิเวศน์และความหลากหลาย
ทางชีวภาพในป่าทาม : มุมมองและการศึกษาจากนักวิชาการป่าไม้

30

ความหลากหลายทางพันธุศาสตร์ในพื้นที่ชุ่มน้ำ
กับความสัมพันธ์ต่อระบบนิเวศ

44

ภาค 2 : “ป่าทาม” พื้นที่ชุ่มน้ำสำคัญของอีสาน
กับการเปลี่ยนแปลง

บึง-ทามอีสาน นิเวศอีสานที่ถูกลืมน

58

แม่น้ำมูล สายน้ำกับผู้คน : สถานการณ์การใช้ประโยชน์
และภัยคุกคาม กับขบวนการปกป้องสายน้ำมูล

68

ชะตากรรมแม่น้ำมูน ภายใต้วาทกรรม
“การพัฒนา” และ “การจัดการน้ำ”

80

“หนองไชยวาน” กับความท้าทายจากการพัฒนาบริเวณ
พื้นที่ชุ่มน้ำในลุ่มแม่น้ำสงครามตอนล่าง

91

ภาค 3 : พัฒนาการและบทเรียนการเคลื่อนไหว
ของภาคประชาชนเพื่อปกป้องพื้นที่ป่าตาม

พัฒนาการแนวคิด บทเรียน ประสบการณ์การต่อสู้
และการเปลี่ยนแปลงของบึงทามภายใต้การพัฒนาขนาดใหญ่

108

บทเรียนในการฟื้นฟูป่าทามและการสร้าง
“นวัตกรรมสิทธิชุมชน”

144

ภาค 4 : สูตรระบบการจัดการทรัพยากร
บึงทามในพื้นที่

วังปลากับความอุดมสมบูรณ์ของสายน้ำ
และความมั่นคงทางด้านอาหารของชุมชน

158

กุดชาติมการจัดการน้ำโดยชุมชนท้องถิ่น
ต.กุดชาติม อ.รัตนบุรี จ.สุรินทร์

178

ปาโนนไท : ป่าทาม พื้นที่เศรษฐกิจของชุมชน
การจัดการและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนโดยชุมชน

196

ภาค 5 การปรับตัวเพื่ออยู่รอดของชุมชน

“ชาวนายคใหม่” แห่งที่ราบลุ่มราชสีไศล

210

ความเชื่อเรื่องญาพ่อดงภูดินกับขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม

221

การต่อสู้เพื่อการเอาตัวรอดของคนหลังเขื่อน

231

หอมแดงอินทรีย์ราชสีไศล :

ทางรอดผู้ปลูกหอมแดงฝ่ากระแสการผลิตสมัยใหม่

251

หอมกลิ่น “ข้าวฮาง” :

อัตลักษณ์ของชาวนาทามกับการเปลี่ยนผ่านวิถีคนลุ่มน้ำ

260

มันแข่งคินป่า ปลาmunคินวัง คนทามคินหลัง

265